

EL TEMPS

“Les nades demanaven un jazz brètol”

És molt jazzístic. Potser els agrada més als amants del jazz que als de les nades.

—No ho sé perquè acaba de sortir. Sí que és cert que qui busqui un disc de nades tradicional, convencional, no el trobarà. Trobarà un disc on les nades són força reconeixedores amb un vestit més acurat i més modern. El que m’ha passat en alguns concerts amb nens és que reconeixen la melodia però la veuen vestida d’una altra manera. En tot cas, crec que si tens un iPad o un reproductor i no esborres les cançons, al mes d’abril o maig, quan et surti per casualitat una d’aquestes cançons, potser no la canvis. Esperaràs que acabi. És el que m’agradaria que passés.

—Per això us heu buscat el suport d’un trio de jazz com el Luis González Trio?

Cris Juanico ha col·laborat amb el Luis González Trio, quatre corals i diferents artistes per fer ‘Un món de nades’, un disc amb peces catalanes, africanes, sicilianes i peruanes. El dia 3 presenta el disc a Sant Feliu de Guíxols.

—Com toquen, eh?

—Molt bé.

—Estic molt content del format que li hem donat. Un format de trio de bateria, contrabaix i piano anava bé per no sofisticar la producció. En alguna cançó hi ha algun element per donar-li un aire més nadalenc, o la trompeta d’“El tamboriner”, però la instrumentació és sempre piano, bateria i contrabaix.

—El trompetista hi dona un aire diferent, a “El tamboriner”.

—El trompetista és Josep Lluís Pons, un menorquí amb qui ja havia treballat als dos discos de jazz amb l’Original Jazz Orquestra del Taller de Músics. Un músic excel·lent. Per l’arranjament que havíem fet i la sonoritat que havíem aconseguit me l’imaginava com si estiguéssim en un club de jazz. Com si respiressis el fum. Té aquest aire sòrdid. I la trompeta de Pons li anava molt bé.

—Per què un disc de nades?

—Tot ve donat perquè l'any passat em van convidar a un festival de nadalles de Terrassa. Em demanen si vull participar tres setmanes abans de l'actuació. Parlo amb en Joan Solà-Morales, que és el contrabaixista amb qui treballo sovint i em diu que sí, que ho podem fer amb el trio d'en Luis González de Girona. Quedem que trio uns temes i faran uns arranjaments que quedaran bé. Vaig fer una tria de nou o deu temes, ells van fer els arranjaments, vam assajar un divendres i el dissabte fem el *bolo*.

—**Amb tres setmanes d'assaig?**

—Jo crec que no van ser ni tres setmanes, al final. Quan vam acabar, algú va entrar a demanar si ho havíem gravat i vam pensar que es podia fer una cosa més preparada amb nadalles del món. Com canten les nadalles arreu del món? Què es canta per Nadal a Sud-amèrica? O a Àsia? D'Àsia, no n'he trobat...

—**Perquè el catolicisme no hi està arrelat des de fa tan temps?**

—Sí. Però pensava que en trobaria de les Filipines, per exemple, i no en vaig trobar. Bé, a partir d'aquesta idea em vaig posar a buscar cançons tradicionals —dic tradicionals perquè n'hi ha que són populars i han passat boca-orella però n'hi ha d'altres que són de caire culte i vénen de monestirs però han esdevingut igualment tradicionals, “Vés-hi des de la muntanya” o “El cant dels ocells” o “Santa nit”. Això no demostra res més que tots els estaments celebren el Nadal. El punt de partida era aquest i buscar singularitats en cadascuna de les peces. N'hi ha un nucli que són de Catalunya i les Illes, com el “Fum, fum, fum” —que penso que és la més internacional i realment popular de tot el repertori—, “El desembre congelat” —que és una miqueta més culta— o “El dimoni escuat” —que és un conte de pastorets. En canvi, la cançó africana, “Caminem”, té un missatge molt directe: “Caminem cap a la llum del món, cap a la llum de Déu”.

—**De quin país és “Caminem”?**

—De Sud-àfrica. Després hi ha “El cholito”, que fa molta gràcia perquè beuen pisco en compte de cava i no mengen torrons sinó que masteguen coca! Jo crec que aquesta peça és clarament popular, tot i que a l'SGAE està registrada. Però pel tipus de cançó,

que combina compassos de quatre per quatre amb altres de dos per quatre, demostra que és popular. Amb les peces de transmissió oral passa això quan no està composta per algú amb coneixements musicals.

—**Però hi ha una versió coneguda d'“El cholito”.**

—Sí. Hi ha una versió de la María Dolores Pradera. Però l'original ha de ser popular. Si hi ha coneixement musical, rarament es dona aquesta combinació de compassos diferents a la mateixa cançó. Això, els historiadors ho tenen prou clar. També passa amb “El tamboriner”, que jo pensava que era espanyola. Cap als anys quaranta una pianista nord-americana agafa aquesta melodia de procedència txeca, li posa lletra i la registra com a seva. Cap als anys cinquanta l'agafa la Família Trapp, la popularitza i després agafa les dimensions que té ara mateix.

—**“El tamboriner” no és espanyola, doncs?**

“El tamboriner” és una melodia txeca, refeta als EUA i popularitzada per la Família Trapp”

—No, ve dels Estats Units, tot i que els estudiosos dubten molt de l'autoria d'aquesta pianista, sobretot perquè hi ha aquesta procedència txeca i la composició musical també té aquesta combinació de compassos.

—**Dèieu que “Fum, fum, fum” és la més coneguda de totes. Precisament a la peça més popular li heu fet un ritme ballable. És més fàcil ser transgressor amb les peces més populars?**

—Com més coneguda és la nadala, més en busques el contrast. Crec que amb peces tan conegudes com el “Fum, fum, fum” es pot ser transgressor fins a cert punt. Si te'n vas molt i ho estires cap a l'inedintificable tampoc no funciona. No ens interessa. El que hem fet és fàcilment reconeixedor, els nens el poden cantar —això ho he vist en concerts— i musicalment ens n'anem a un *swing* força exagerat. Queda simpàtic i alegre

sense ser la típica versió de galeria comercial.

—**Aquest disc és més de jazz que els discos que has fet de crooner, oi?**

—Aquell jazz era més elegant i aquest és més brètol. Els discos de *standards* és jazz cantat potser tenen una limitació pel tipus d'arranjament que pots arribar a fer. Ha de tenir sonoritat de *big band*. En aquest cas, té pinzellades molt diferents. Per exemple, “El tamboriner” podria ser un *trip-hop*. Si li poses electrònica, té un aire *hip-hop* total. “Fum, fum, fum” sí que podria ser un arranjament per a *big band* i, en canvi, “El dimoni escuat” té un aire més pop sense renunciar a acords més oberts que no són de jazz clàssic. I els arranjaments corals també són un altre vessant...

—**Sí, perquè a cada cor li feu fer una cosa ben diferent.**

—Tenim quatre cors, dos de tall clàssic —el de l'Orfeo i el Cor Vivaldi— i els altres dos són d'escoles de música, com a complement de l'educació. Els dos cors clàssics canten amb el seu estil dins d'estructures totalment alienes al seu estil. El “Caminem”, que és africà, el fa el Cor Vivaldi i “Vés-hi des de la muntanya”, que és una cançó d'espiritual negre, la canten a la manera clàssica el Cor Jove de l'Orfeo Català. En canvi, el cor de Gospel de Sa Fàbrica de Músics canta “Aclarida, beneïda”, que és una nadala siciliana que prové del cant gregorià. El que hem fet és canviar d'estil a tots els cors. Això ha donat un aire diferent a les nadalles.

—**Teniu col·laboracions d'arreu, des de Lleida fins a Eivissa, però vós us reserveu “El cant dels ocells”.**

—Vaig descobrir que era una nadala i la vaig voler fer. De les dues cançons de bressol, que són aquesta i “A la noneta, nona”, volia una col·laboració per a una. A “A la noneta, nona” hi canta la Meritxell Gené, i “El cant” me la vaig quedar jo.

—**Li queda més bé la senzillesa?**

—D’“El cant dels ocells” tots tenim a l'imaginari la versió d'en Pau Casals i la veritat és que obliga a una interpretació amb una miqueta de matís. La proposta que fem, subtilment, és de bolero, si t'hi fixes. I em permet brillar una miqueta, que també esta bé poder-ho fer.

Alex Milian